

Vrhovni kasacioni sud, najviši sud u zemlji. Sudovi posebne nadležnosti su privredni sudovi, Privredni apelacioni sud, prekršajni sudovi, Viši prekršajni sud i Upravni sud (čl. 11).

Osnovni sudovi su isključivo prvostepeni sudovi, dok viši sudovi postupaju kao drugostepeni po žalbama na odluke prvostepenih sudova, a imaju i prvostepenu nadležnost.

Apelacioni sud je sud druge instance i odlučuje o žalbama: na odluke viših sudova; na odluke osnovnih sudova u krivičnom postupku, ako za odlučivanje o žalbi nije nadležan viši sud; na presude osnovnih sudova u građanskopravnim sporovima, ako za odlučivanje o žalbi nije nadležan viši sud. Ovaj sud odlučuje i o sukobu nadležnosti nižih sudova sa svog područja ako za odlučivanje nije nadležan viši sud, o prenošenju nadležnosti osnovnih i viših sudova kad su sprečeni ili ne mogu da postupaju u nekoj pravnoj stvari i vrši druge poslove određene zakonom (čl. 24).

Vrhovni kasacioni sud ima dve vrste nadležnosti: u suđenju odlučuje o vanrednim pravnim sredstvima izjavljenim na odluke sudova Republike Srbije i u drugim stvarima određenim zakonom, kao i o sukobu nadležnosti između sudova, ako za odlučivanje nije nadležan drugi sud, i o prenošenju nadležnosti sudova radi lakšeg vođenja postupka ili drugih važnih razloga (čl. 30). Nadležnost Vrhovnog kasacionog suda izvan suđenja se odnosi na obezbeđivanje jedinstvene sudske primene prava i jednakosti stranaka u sudskim postupcima; razmatranje primene zakona i drugih propisa i rada sudova; imenovanje sudije Ustavnog suda, davanje mišljenja o kandidatu za predsednika Vrhovnog kasacionog suda i druge nadležnosti određene zakonom (čl. 31).

Postupci za krivična dela organizovanog kriminala, za ratne zločine, kao i za dela visokotehnološkog kriminala vode se pred posebnim odeljenjima Višeg suda u Beogradu, dok je u žalbenom postupku nadležan Apelacioni sud u Beogradu.

Ustav predviđa Javno tužilaštvo kao samostalan državni organ koji goni učinioce krivičnih i drugih kažnjivih dela i preduzima mere za zaštitu ustavnosti i zakonitosti.²³⁶ Funkciju javnog tužilaštva vrši javni tužilac sa svojim zamenicima koji postupaju po njegovim uputstvima. Strukturu državnog tužilaštva čine Republičko javno tužilaštvo, apelaciona, viša i osnovna javna tužilaštva.

Zakon o sedištima i područjima sudova i javnih tužilaštava predviđa mrežu sudova koja ima: 66 osnovnih sudova sa 29 sudskih jedinica i 58 osnovnih javnih tužilaštava, 25 viših sudova i 25 viših javnih tužilaštava, 16 privrednih sudova, četiri apelaciona suda, u Beogradu, Kragujevcu, Nišu i Novom Sadu i četiri apelaciona javna tužilaštva. Prekršajnih sudova je 44.

Da bi mreža sudova bila održiva neophodna je konstantna analiza troškova efikasnosti i pristupa pravdi kako bi se predupredili mogući problemi među kojima je i dodatno usporavanje rada sudova, zbog preseljenja velikog broja nerešenih predmeta, promene sudija koji sude, odnosno ponovnog započinjanja suđenja.

5.3. Nezavisnost i nepristrasnost sudova.